

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/36021
06/79

Sayı : 56020453/2014-610.01-22/1532/2717
Konu : Yazılı soru önergesi

25/06/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 06/01/2014 tarihli ve 43452547-120.07-157913 sayılı yazı,
b) 06/02/2014 tarihli ve 96/182 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Bingöl Milletvekili İdris Baluken tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/36021 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2014-610.01-22/1531/2716
Konu : Yazılı soru önergesi

25.10/2014

Sayın İdris BALUKEN
Bingöl Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/36021 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Anayasanın "Cumhuriyetin nitelikleri" kenar başlıklı 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu; "Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu; üçüncü fıkrasında, kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağı; kimseye insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamayacağı,

B) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun,

1- "Kasten yaralama" kenar başlıklı 86. maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde, "Kasten yaralama suçunun; kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, şikayet aranmaksızın verilecek ceza yarı oranında artırılır.",

2- "İşkence" kenar başlıklı 94. maddesinde,

"(1) Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanması yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Suçun;

a) Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,

b) Avukata veya diğer kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla, işlenmesi hâlinde, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Fiilin cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi hâlinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişilerin de kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(5) Bu suçun ihmali davranışla işlenmesi hâlinde, verilecek cezada bu nedenle indirim yapılmaz.

(6) Bu suçtan dolayı zamanaşımı işlemez.",

3- "Neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence" kenar başlıklı 95. maddesinde,

"(1) İşkence fiilleri, mağdurun;

a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

- b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
 - c) Yüzünde sabit ize,
 - D) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
 - e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,
- Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen cezanın, yarı oranında artırılır.

(2) İşkence fiilleri, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
 - b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
 - c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
 - d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
 - e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,
- Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(3) İşkence fiillerinin vücutta kemik kırılmasına neden olması halinde, kırığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) İşkence sonucunda ölüm meydana gelmişse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.",

4- "Zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması" kenar başlıklı 256. maddesinde,

"(1) Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması halinde, kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.",

C) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri" kenar başlıklı 161. maddesinin beşinci fıkrasında, "Kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendilerinden istenen adliye ile ilgili görev veya işlerde kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kamu görevlileri ile Cumhuriyet savcılarının sözlü veya yazılı istem ve emirlerini yapmakta kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kolluk âmir ve memurları hakkında Cumhuriyet savcılarınca doğrudan doğruya soruşturma yapılır. Vali ve kaymakamlar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri, en üst dereceli kolluk amirleri hakkında ise, hâkimlerin görevlerinden dolayı tâbi oldukları yargılama usulü uygulanır.",

Hükümlerine yer verildiği, öte yandan, Ülkemizin, Birleşmiş Milletlerin, İşkence ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşmesini 3441 sayılı Kanun ile onayladığı ve anılan Kanunun Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği malûmlardır.

II- İşkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ve küçük düşürücü muamele ve cezanın önlenmesine yönelik olarak, özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin kaldıkları yerlere, bağımsız uluslararası ve ulusal kurumların düzenli ziyaretlerine imkân tanıyan bir sistemin kurulmasını öngören İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolün onaylanmasının kanunla uygun bulunmasını öngören, "İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun" 23/02/2011 tarihli ve 6167 sayılı Kanun ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

III- Öte yandan, AİHM, işkence veya kötü muamele iddiasıyla ilgili kamu görevlileri hakkında, yargı mercileri tarafından yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda davanın zamanasını nedeniyle düşmesini ve ceza zamanasını ile eylemin cezasız kalmasını ihlal sebebi olarak kabul ettiğinden, Taslağı Bakanlığımızca hazırlanan, 6459 sayılı İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Bağlamında Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9. maddesiyle 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun işkence suçunu düzenleyen 94. maddesine eklenen altıncı fıkra ile bu suçtan dolayı zamanasının işlemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

IV- Yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde, işlenen suç sebebiyle başlatılacak soruşturma veya görülecek davalarla ilgili yetki ve sorumluluk bağımsız mahkemelerce ve Cumhuriyet savcılıklarınca yerine getirilmektedir.

Konuyla ilgili yapılan düzenlemeler incelendiğinde; bu suçlarla mücadele bakımından yeterli yasal düzenlemenin bulunduğu, 5237 sayılı Kanunda işkence ve kötü muamele suçlarının cezalarının artırıldığı, 5271 sayılı Kanunla bu suçlarla ilgili yürütülen soruşturmanın daha etkili ve hızlı yapılmasının sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapıldığı, bu doğrultuda çıkarılan yönetmeliklerde konunun daha ayrıntılı olarak düzenlendiği ve genelgelerle konunun hassasiyetinin bir kez daha vurgulandığı görülmektedir.

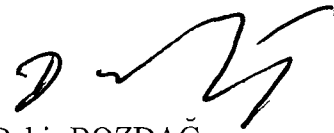
V- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta,

1- Soru önergesinde adı geçen avukatın da aralarında bulunduğu 11 kişinin İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma kapsamında haksız olarak gözaltına alındıkları, gözaltında bulundukları sırada işkenceye maruz kaldıkları, hakarete uğrayıp tehdit edildikleri iddialarıyla ilgili olarak 20 avukat tarafından verilen 20/01/2013 tarihli şikâyet dilekçesi üzerine Başsavcılıklarınca soruşturma başlatıldığı, soruşturmanın devamı sırasında 20 avukat tarafından verilen şikâyet dilekçesinde mağdur oldukları ifade edilen bu şikâyetçilerin ayrıca, kapalı ceza infaz kurumundan gönderdikleri şikâyet dilekçelerinin de mevcut soruşturma evrakına eklendiği,

2- Soruşturma kapsamında şikâyetçilerle ilgili olarak, yapılan aramalar ve gözaltına alma işlemleri sırasında çekilen kamera görüntüleri ile gözaltında bulundukları nezarethanelerde bulunan mevcut kamera kayıtlarının istenildiği, bu kayıtlar üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesinin bitmesinin beklenildiği ve soruşturmanın hâlen devam ettiği,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan